

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **JUDr. Z. A.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 11. 2011, č. j. 6166/11-1500-105219, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 2. 5. 2013, č. j. 46 Af 11/2012 - 44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Skutkový stav a řízení před krajským soudem

[1] Žalobce napadl včas podanou žalobou rozhodnutí Finančního ředitelství v Praze ze dne 30. 11. 2011, č. j. 6166/11-1500-105219 a rozhodnutí Finančního úřadu v Benešově ze dne 17. 3. 2011, č. j. 32832/11/021960201744, kterým bylo z důvodu nezaplacení správního poplatku zastaveno řízení; žalovaný zamítl odvolání proti tomuto rozhodnutí a rozhodnutí správce daně I. stupně potvrdil.

[2] Současně s podanou žalobou požádal žalobce i o osvobození od soudního poplatku. Krajský soud usnesením ze dne 8. 8. 2012 stěžovatele vyzval, aby soudu zaslal Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech (dále též „Potvrzení“), což stěžovatel v prodloužené lhůtě učinil.

[3] Vzhledem k tomu, že s účinností od 1. 1. 2013 přešla na základě zákona č. 456/2011 Sb. působnost finančních ředitelství rozhodovat o odvolání proti rozhodnutí správce daně vydaného podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, stalo se tímto dnem Odvolací finanční ředitelství

procesním nástupcem žalovaného Finančního ředitelství v Praze [srov. § 69 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), podle kterého žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla].

[4] Předsedkyně senátu Olga Stránská rozhodla o žádosti usnesením ze dne 2. 5. 2013 a žalobci přiznala osvobození od soudních poplatků z jedné poloviny na základě ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. V odůvodnění usnesení uvedla, že stěžovatel odůvodnil svou žádost o osvobození od soudních poplatků tím, že je starobním důchodcem, na jeho důchod ve výši 10.546 Kč je vedena exekuce, takže mu na živobytí zůstává nepostižitelná částka ve výši 7.410 Kč. Jeho 1/5 podíl na činžovním domě je zatížen zástavním právem a má dluhy v částce několika milionů Kč. Soud považuje částku 1.500 Kč (jedna polovina částky soudního poplatku) za přiměřenou pro žalobce vzhledem k tomu, že jeho jediným příjmem je starobní důchod ve výši 7.410 Kč měsíčně. Nepřiznal mu osvobození od soudních poplatků zcela, neboť zadlužení nepovažuje za závažný důvod pro výjimečné osvobození od soudních poplatků.

II.

Kasační stížnost

[5] Žalobce (dále již jen „stěžovatel“) podal proti rozhodnutí krajského soudu včasnou kasační stížnost.

[6] Nejvyšší správní soud musel nejprve uvážit, zda kasační stížnost je bezvadná, a tudíž schopná meritorního projednání. Z § 106 odst. 1 s. ř. s. plyne, že stěžovatel je povinen v kasační stížnosti uvést, z jakých důvodů napadá rozhodnutí krajského soudu. To znamená, že musí vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl krajský soud dopustit a rovněž ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti (srov. rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 – 59, publ. pod č. 835/2006 Sb. NSS; všechna zde cit. rozhodnutí NSS jsou přístupná též na www.nssoud.cz).

[7] V nyní posuzované věci se tvrzení, která stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti, částí mívá s důvody, na nichž spočívá rozhodnutí krajského soudu o zamítnutí návrhu na úplné osvobození od soudních poplatků. Tvrzení stěžovatele obsažená v kasační stížnosti převážně nesouvisí s problematikou individuálního osvobození od soudních poplatků, a dokonce ani s předmětem řízení o žalobě. Nicméně stěžovatel uvádí, že považuje shora uvedené usnesení krajského soudu za protiústavní, neboť soud neuznal jeho situaci za vážnou, přestože jeho měsíční příjem je velmi nízký a činí pouze 7.180 Kč. Nejvyšší správní soud podřadil sdělený kasační důvod pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.; posoudil tedy námitku dle obsahu (srov. usnesení NSS ze dne 18. 3. 2004, č. j. 1 As 7/2004 - 47).

[8] Stěžovatel žádá, aby Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu zrušil, popř. rozhodl, že se žalobci přiznává plné osvobození od soudních poplatků.

[9] Vyjádření žalovaného soud nevyžadoval s ohledem na skutečnost, že se jedná o kasační stížnost směřující proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků, tudíž se z povahy věci týká výlučně právní sféry stěžovatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009 č. j. 6 Ads 72/2009 - 144, www.nssoud.cz).

III.

Právní posouzení Nejvyšším správním soudem

pokračování

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] V souladu se svou konstantní judikaturou netrval Nejvyšší správní soud na zaplacení soudního poplatku, neboť v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského (městského) soudu, kterým se rozhoduje o přiznání osvobození od soudních poplatků, by to znamenalo pouze řetězení problému a ve svém důsledku by popíralo smysl samotného řízení. Nezaplacení soudního poplatku za kasační stížnost v takových případech nemůže samo o sobě bránit projednání věci a vydání rozhodnutí. K tomu srov. rozsudky zdejšího soudu ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, a ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77.

[12] Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněny. Neshledal přitom vady, k nimž by podle § 109 odst. 4 s. ř. s. musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[13] Osvobození od soudních poplatků představuje procesní institut, jehož účelem je zejména chránit účastníky řízení, nacházející se v tíživé finanční situaci, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Otázkou rozhodnou pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti je, zda krajský soud správně aplikoval ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s., jež upravuje osvobozování od soudních poplatků. Toto ustanovení v nyní účinném znění zní: *„Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.“*

[14] Objektivní hlediska pro posuzování poměrů žadatele v současné době v platném právu vyjádřena nejsou. Soudy jsou proto nuceny překlenout tento prvek v každém konkrétním případě interpretací. Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším obdobným okolnostem. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2006, č. j. 4 Ans 3/2005 - 148, www.nssoud.cz).

[15] Krajský soud z Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech zjistil, jaké má stěžovatel příjmy, majetek a nesplacené závazky. Zhodnotil jeho možnosti zaplatit příslušný soudní poplatek dle zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve výši 3.000 Kč. Dospěl k závěru, že stěžovatel nemá dostatečné prostředky pro úhradu celého soudního poplatku a zčásti ho od jeho úhrady proto osvobodil.

[16] Stěžovatel v kasační stížnosti neuvádí, jaké konkrétní těžkosti by mu zaplacení soudního poplatku ve výši 1.500 Kč způsobilo; Nejvyšší správní soud ze stručné argumentace v kasační stížnosti dovedl, že zvlášť závažné důvody spatřuje zřejmě v tom, že jeho příjmy jsou nízké a má několikamilionové dluhy. V kasační stížnosti uvádí, že zákon stanovuje „exekučně nepostižitelné minimum příjmu k přežití“, čímž má zřejmě na mysli nepostižitelnou část příjmu, která v jeho případě činí 7.410 Kč, jak plyne z Potvrzení. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, v účinném znění, stanovuje životní minimum jako minimální hranici peněžních příjmů fyzických osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Podle § 1 nařízení vlády č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima, s účinností od 1. ledna 2012 činí částka životního minima

jednotlivce měsíčně 3.410 Kč. Výše příjmu stěžovatele značně přesahuje částku životního minima, takže v tomto nelze spatřovat zvlášť závažné důvody pro úplné osvobození od soudních poplatků.

[17] Celkové majetkové poměry žadatele, z nichž se usuzuje na dostatečnost či nedostatečnost jeho prostředků, zahrnují jednak jeho příjmy a majetek, jednak jeho výdaje a závazky. Stěžovatel krajskému soudu nesdělil, jaké výdaje, kromě exekučních srážek, měsíčně má, takže soud na straně pasiv mohl vzít v úvahu pouze dluhy stěžovatele.

[18] Několikamilionové dluhy, které uvádí stěžovatel v Potvrzení, hrají roli při posouzení, zda má stěžovatel dostatečné prostředky dle § 36 odst. 3 s. ř. s. Avšak tato skutečnost sama o sobě nemůže být zvlášť závažným důvodem ve smyslu uvedeného ustanovení, neboť dostatečná ochrana povinného, proti němuž je veden výkon rozhodnutí nebo exekuce, spočívá ve stanovení nepostižitelné části příjmu, tj. částky, která musí povinnému zůstat po provedení srážek. Takže dluhy, jakkoli vysoké, nejsou s to samy o sobě „snížit“ výše uvedený příjem stěžovatele posuzovaný pro účely osvobození od soudních poplatků.

[19] Nejvyšší správní soud v kasační stížnosti neshledal jiné relevantní argumenty, proč se stěžovatel domnívá, že jsou v jeho případě dány zvlášť závažné důvody dle § 36 odst. 3 s. ř. s., a proč by měl být zcela osvobozen od soudních poplatků. K tomu Nejvyšší správní soud podotýká, že stěžovatel zaslal kasační stížnost z Curychu a v průběhu řízení před krajským soudem opakovaně žádal o prodloužení lhůt z důvodu pobytu v zahraničí. Tato skutečnost může rovněž vzbuzovat pochybnosti o výši skutečných příjmů stěžovatele jakožto starobního důchodce s důchodem ve výši 7.410 Kč, nemá však vliv na výsledek řízení o kasační stížnosti.

[20] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud řádně posoudil všechny okolnosti rozhodné pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků a kasační stížnost je proto nedůvodná.

IV. Závěr

[21] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že Krajský soud v Praze nepochybil, pokud stěžovateli přiznal částečné osvobození od soudních poplatků ve výši jedné poloviny.

[22] Kasační stížnost není důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Současně v souladu s § 120 a § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel v něm neměl úspěch a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. července 2013

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu